

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.н.е., проф. Лоханова Н.О.

«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

«Облік і аудит запасів (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець

Студентка обліково-економічного
факультету
групи 42

Лізко Єлизавета Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана В'ячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ.....	6
1.1. Сутність, класифікація та оцінка запасів.....	6
1.2. Організаційні засади синтетичного та аналітичного обліку руху запасів.....	11
1.3. Проблемні питання обліку виробничих запасів.....	18
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ».....	21
2.1. Організаційна та загально-економічна характеристика підприємства.....	21
2.2. Особливості ведення обліку запасів на підприємстві.....	32
2.3. Особливості автоматизованої форми обліку та напрями удосконалення обліку запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси».....	42
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ЗАПАСІВ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА.....	46
3.1. Оцінка стану внутрішнього контролю операцій руху запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси».....	46
3.2. Теоретичні та практичні засади аудиту запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси».....	53
3.3. Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві.....	58
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми. Своєчасне надходження і ефективне використання запасів є важливим завданням будь-якого підприємства, так як забезпечує безперебійну, ритмічну роботу і поліпшення фінансових результатів.

Запаси є важливим ресурсом кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежать результати діяльності підприємства і його конкурентоспроможність. Запаси – це різні види матеріально-виробничих ресурсів, палива, енергії, комплектуючих і напівфабрикатів, які закупаються для використання у виробництві з метою випуску продукції та надання послуг.

Ефективна система обліку та контролю займає одне з провідних місць в системі управління організацією. В сучасних умовах система обліку та контролю запасів повинна забезпечувати стабільність розвитку господарюючого суб'єкта, сприяти досягненню стратегічних цілей і вирішенню поточних завдань, гарантувати повноту і підтримувати надійність системи фінансової звітності, а також дотримання чинного законодавства і нормативної документації різного рівня, знижувати ризик можливих негативних фінансових наслідків.

Важливість контролю операцій із запасами визначається встановленням достовірності первинних даних, контролю за їх наявністю і рухом, повнотою і своєчасністю відображення даних в первинних документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку запасів відповідно до затвердженої облікової політики, достовірності відображення записів в звітності господарюючого суб'єкта.

Проблемам організації і вдосконалення обліку та контролю запасів в системі управління підприємства присвячено розробки багатьох науковців, зокрема: Гудзь Н. В. [18], Малютяка С. О. [29], Кім Ю. Г. [22], Ткаченко Н. М. [41], Колумбета О. П. [25], Одношевної О. О. [41],

Кобилянської І. О. [23], Васільєвої Л. М. [11], Василішиної С. І. [12], Меліхової Т. О. [31].

Дослідження запасів є актуальним для підприємств, так як за допомогою своєчасного надходження та ефективного використання запасів підвищується ефективність діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є комплексний аналіз стану обліку та контролю запасів, розробка обґрунтованих пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення обліку, контролю та оптимізації запасів у КП «Теплопостачання міста Одеси».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

- дослідити сутність, класифікацію та оцінку запасів;
- розглянути документальне оформлення руху запасів;
- охарактеризувати організаційні засади синтетичного та аналітичного обліку запасів;
- визначити проблемні питання теми та напрями їх вирішення;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику підприємства та його облікової політики;
- дослідити особливості ведення обліку запасів на підприємстві;
- запропонувати напрями удосконалення обліку запасів у КП «Теплопостачання міста Одеси»;
- оцінити стан внутрішнього контролю операцій руху запасів у КП «Теплопостачання міста Одеси» та розробити рекомендації щодо його удосконалення;
- розглянути теоретичні засади та діючу практику проведення аудиту запасів у КП «Теплопостачання міста Одеси»;
- проаналізувати ефективність використання запасів на підприємстві.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є запаси, їх економічна сутність, порядок організації обліку та аудиту, а також аналіз ефективності їх використання.

Об'єкт дослідження – система бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю і аудиту операцій з виробничими запасами на КП «Теплопостачання міста Одеси».

КП «Теплопостачання міста Одеси» – це комунальне підприємство, яке виробляє та постачає енергію теплового типу і є одним з провідних і передових підприємств у своїй галузі, а також із життєзабезпечення міста Одеси. Виробничу діяльність пов'язану з тепловою енергією підприємство веде відповідно до ліцензій, які видані Національною комісією державного регулювання в галузі комунальних послуг України. На підприємстві, в залежності від сезону, для здійснення зазначених функцій працює до 3000 працівників.

Методи дослідження. При написанні випускної роботи були використані загальнонаукові методи, а саме методи індукції та дедукції для конкретизації економіко-правової сутності запасів. Історичний, логічний та метод системного підходу були застосовані при дослідженні системи обліку та контролю запасів на підприємстві. Для надання економічної характеристики підприємства та аналізу ефективності використання запасів були використані наступні методи: порівняння, графічний, метод комплексного економічного аналізу.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною основою випускної роботи стали наукові та науково-практичні роботи сучасних вітчизняних авторів в області бухгалтерського обліку та контролю запасів, зокрема, монографії та публікації наукових видань, ресурси мережі Інтернет, а також навчально-методичні посібники. При написанні роботи використовувалися законодавчі та нормативні акти з питань обліку матеріальних запасів. Для аналізу системи обліку і контролю підприємства були використані первинні документи та фінансова звітність КП «Теплопостачання міста Одеси».

ВИСНОВКИ

Проблемам обліку запасів приділяють увагу багато сучасних науковців. В умовах система організації обліку запасів повинна забезпечувати стабільність розвитку господарюючого суб'єкта, сприяти досягненню стратегічних цілей і вирішення поточних завдань, гарантувати повноту і підтримувати надійність системи фінансової звітності.

Синтетичний та аналітичний обліку ведеться на рахунку 20 «Виробничі запаси» та субрахунках до даного рахунку. За допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність та рух кожного виду товарно-виробничих запасів. Для отримання деталізованої інформації, необхідної для управління запасами за їх окремими видами та процесами, організовується аналітичний облік. Аналітичний облік виробничих запасів ведеться за групами матеріалів, місцями зберігання, матеріально відповідальними особами. Дані за аналітичними рахунками узагальнюються в оборотних відомостях.

КП «Теплопостачання міста Одеси» – це комунальне підприємство, яке виробляє та постачає енергію теплового типу і є одним з провідних і передових підприємств у своїй галузі, а також із життєзабезпечення міста Одеси. Підприємство має нестійке фінансове становище, так як сформовано негативний фінансовий результат (збиток) за аналізований період. На КП «Теплопостачання міста Одеси» застосовується автоматизована обробка облікових документів з використанням комп'ютерної системи бухгалтерського обліку «ІТ-підприємство», служба тепло збуту використовує спеціалізований програмний комплекс «БІАС». На підприємстві затверджений Наказ про облікову політику, графік документообігу та робочій план рахунків.

Політика обліку запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси» являє собою частину загальної політики управління оборотними активами підприємства, що полягає в оптимізації загального розміру і структури запасів товарно-матеріальних цінностей, мінімізації витрат по їх обслуговування та забезпеченні ефективного контролю за їх рухом. Аналіз системи стану обліку

виробничих запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси» відповідає нормативним вимогам, забезпечує своєчасну видачу необхідних матеріалів в підрозділи.

У процесі господарської діяльності в КП «Теплопостачання міста Одеси», рекомендується віддавати пріоритети виконанню наступних завдань: особливу увагу необхідно приділяти складському обліку, правильності планування закупівель, реалізації зайвих і непотрібних матеріалів. На КП «Теплопостачання міста Одеси» застосовується метод середнього відсотку. На нашу думку, метод середнього відсотку потрібно використовувати лише у крайньому випадку, так як даний метод не є зовсім коректним, так як витрати з транспортування одних запасів включаються до первісної вартості інших, а не за групами запасів.

На сьогоднішній день на КП «Теплопостачання міста Одеси» відсутній відділ внутрішнього контролю. Контроль здійснюється керівниками відділів, окремо на кожній ділянці. Відповідно під час проведення контрольних заходів враховуються не всі аспекти роботи підприємства.

Одним із напрямів організації внутрішнього контролю на КП «Теплопостачання міста Одеси» є інвентаризація, яка є ефективним інструментом контролю відповідності фактичної наявності активів даними, відбитим у фінансовій звітності.

Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємстві сформована інвентаризаційна комісія. Заключним елементом системи внутрішнього контролю за документуванням операції з руху виробничих запасів на КП «Теплопостачання міста Одеси» повинна стати оцінка внутрішнього контролю (моніторинг).

У 2017 р. порівняно з 2016 р. вартість майна КП «Теплопостачання міста Одеси» збільшилась, що пояснюється збільшенням необоротних та оборотних активів. В структурі майна на кінець 2017 р. 32% припадає на необоротні активи і 68% на оборотні активи. Аналіз пасивів балансу засвідчив, що у підприємства відсутній власний капітал і в 2017 р., за рахунок наявності

нерозподіленого збитку. У 2017 р. поточний позиковий капітал представлений переважно кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги. Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості свідчить про свідчить про недостатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів та частини оборотних. Тип фінансової стійкості КП «Теплопостачання міста Одеси» – кризовий. Запаси у складі майна складають незначну частку 2%, і зменшуються у 2017 р. у порівнянні з 2016 р., що призвело прискорення оборотності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_021
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16>
7. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. – К.: Центр учб. літ., 2014. – 184 с.
8. Бондар М. І. Звітність підприємства: навч. посіб. / М. І. Бондар. – К.: ЦУЛ, 2015. – 570 с.
9. Букало Н. Облікова політика: основні аспекти / Н. Букало // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – 1. – С. 102-107.

10. Бухоблік як по нотах. – К.: ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік». – 2016. – 240 с.
11. Васільєва Н. М. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення організації та ведення обліку виробничих запасів на підприємстві / Н. М. Васільєва // «Молодий вчений» – 2017. – №4 (44). – С. 623-625.
12. Василішин С. І. Методчні аспекти бухгалтерського обліку виробничих запасів аграрних підприємств / С. І. Василішин, В. В. Ярова // Глобальні та національні проблеми економіки: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. – 2018. – Вип. 21. – С. 650-656.
13. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства: навч. посібник для внз / Ю. А. Верига. – К.: ЦУЛ, 2015. – 312 с.
14. Виноградова М. О. Аудит: [навч. посіб.] / М. О. Виноградова. – К.: ЦУЛ, 2014. – 500 с.
15. Волинець Л. Альбом первинних документів підприємства: правила складання та зразки / Л. Волинець. – Х.: Центр «Консульт», 2016. – 200 с.
16. Гоголь М. М. Обліково-інформаційна складова стратегії розвитку вертикально-інтегрованих підприємств: монографія. / М. М. Гоголь, В. Ф. Максимова, В. В. Попович. – Одеса: «Атлант», 2014. – 196 с.
17. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
18. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Центр учб. літ., 2016. – 424 с.
19. Давидов Г. М. Аудит : підручник / Г. М. Давидов. – К.: Знання, 2014.
20. Довга Т.А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Т.А. Довга // «Молодий вчений». – № 5 (20). – Частина 1. – травень, 2015. – С. 130-134.
21. Євсєєва О. О. Облікова політика та її складові елементи / О. О. Євсєєва // Економічний простір. – 2016. – № 105. – С. 67-77.

22. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення / Ю. Г. Кім. – К.: ЦУЛ, 2014. – 600 с.
23. Кобилянська І. О. Методика та організація обліку та внутрішнього контролю запасів підприємства в системі управління активами / І. О. Кобилянська, А. А. Сіренко // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». – 2018. – №7. – С. 85-97.
24. Коваль М. І. Аудит. Організація і методика аудиту: опор. курс лекцій / М. І. Коваль, О. В. Михайленко. – К. : Персонал, 2014. – 221 с.
25. Колумбет О. П. Особливості обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі / О. П. Колумбет, Д. П. Малинєвська // «Молодий вчений». – 2018. – №1 (53). – С. 905-908.
26. Король К. В. Центри відповідальності: поняття та підходи до визначення суб'єктів відповідальності / К. В. Король// БІЗНЕСІНФОРМ. – № 1. – 2015. – С. 279-284.
27. Лазоренко В. В. Інформаційні технології оцінки фінансової стійкості підприємства / В. В. Лазоренко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – 2017. – Том 27. – № 2. – С. 156-161.
28. Левицька С. О. Виробничі запаси як об'єкт внутрішнього контролю (на прикладі суб'єктів споживчої кооперації) / С. О. Левицька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», березень 2017. – № 4(32). – С. 200–206.
29. Малютяк С. Облік запасів: деякі нюанси застосування П(С)БО та МСБО / С. Малютяк // Облік і звітність. – 2015. – № 7-8 (236-237). – С. 50-53.
30. Машталяр Г. П. Організація аудиту фінансової звітності / Г. П. Машталяр // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2015. – Вип.І (57). – С. 158-164.
31. Меліхова Т. О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз у системі управління фінансової безпеки

підприємства / Т. О. Меліхова, І. О. Федоров // Агросвіт. – 2018. – №2. – С. 63-70.

32. Михалків А. А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності / А. А. Михалків // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип.6 (част.2). – С. 105-107.

33. Мултанівська Т. В. Організація і методика аудиту: [практикум] / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 284 с.

34. Одношевна О. О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів / О. О. Одношевна // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип.6 част. 2. – С. 146-148.

35. Осадча О. О. Внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів суб'єктів господарської діяльності в Україні / О. О. Осадча // Сборник статей научно-информационного центра «Знание» по материалам заочной научно-практической конференции: «Развитие науки в XXI веке» 1 часть, г. Харьков: сборник со статьями (уровень стандарта, академический уровень). – д. : научно-информационный центр «Знание». – 2016. – С. 156–161.

36. Петрик О. А. Організація процесу аудиту за його етапами: сутність і практичні процедури / О. П. Петрик // Аудитор України. – 2015. – №3 (232). – С. 20-23.

37. Подмешальська Ю. В. Бухгалтерський облік: [навч.-метод. посібник] / Ю. В. Подмешальська, Т. О. Меліхова, Н. С. Чакалова. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 400 с.

38. Польова Т. В. Оцінка ефективності використання виробничих запасів як підґрунтя для прийняття зважених управлінських рішень / Т. В. Польова, А. С. Резнік // Серія Економіка: науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2017. – Вип. 2 (8). – С. 106-112.

39. Проскуріна Н. М. Організаційно-методичні підходи до використання роботи внутрішніх аудиторів при аудиті фінансової звітності /

Н. М. Проскуріна // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 1(2). – С. 331–338.

40. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. – Суми : Університетська книга, 2015. – 336 с.

41. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: [підручник] / Н.М. Ткаченко. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К: Алерта. – 2016. – 928 с.

42. Фальченко О. О. Фінансовий аналіз в аудиті / О. О. Фальченко, Ю. С. Глушач // Вісник НТУ «ХП». – 2014. – №65 (1107). – С. 18-24.

43. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: [підручник] / М. Ф. Огійчук, Л. О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 7-ме вид., перероб. і допов. – К.: Алерта, 2016. – 1040 с.

44. Фінансовий облік 1: навч. посіб.: слайд-конспект / [П. Й. Атамас та ін.] ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ: Ун-т Альфреда Нобеля, 2015. – 199 с.

45. Фінансовий облік 2: навч. посіб.: слайд-конспект / [Атамас П. Й. та ін.] ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Альфреда Нобеля, Каф. міжнар. обліку і аудиту. – Дніпропетровськ : Ун-т А. Нобеля, 2015. – 179 с.

46. Шара Є. Ю. Фінансовий облік І: [навч. посіб.] / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. – К.: Центр учб. літ., 2016. – 336 с.

47. Швець В. Г. До питання нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах МСФЗ / В. Г. Швець // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Сер.: Економіка. – 2015. – № 10 (175). – С. 60–69.

48. Шевченко А. Проблеми переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] / А. Шевченко // Відкрита Міжнародна Інтернет конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/problems>

perexodu-vitchiznyanix-pidpriyemstv-na-mizhnarodni-standarti-finansovo%d1%97-zvitnosti// – Назва з екрану.

49. Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення // Фінанси, бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – Вип. 22. – С. 75.

50. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – К.: Ліра-К, 2015. – 498 с.